

Людмила Балабанова
Ludmila Balabanova

Слънчогледова нива
хайбун

Sunflower Field
haibun

Издателство Жанет 45

е носител на националните награди:

Христо Г. Данов – за принос в националната книжовна култура:

в категория Българска художествена литература (2002);

в категория Издание за деца (2007);

в категория Разпространение на българската книга (2011)

Златен лъв на Асоциация *Българска книга*:

за цялостен принос в издаването на съвременна българска литература (2002);

за оформление и полиграфическо изпълнение (2005);

за динамична културна и издателска политика (2014);

за най-добър издателски проект (2016);

за цялостна политика и забележителни постижения в изданията за деца (2017)

Константин Константинов – за принос (2005) и цялостен принос в книгоиздаването за деца (2018)

Южна пролет – за най-голям принос в издаването на дебютна литература (2018)

и Наградата на ЮНЕСКО – Първи световен конкурс по дизайн на книгата, Франкфурт (2003)

© Людмила Балабанова, автор на българския и английския текст, 2019

© Ирина Каракехайова, илюстрации, 2019

© Издателство Жанет 45, 2019

ISBN 978-619-186-496-6

Людмила Балабанова
Ludmila Balabanova

Слънчогледова нива
хайбун

Sunflower Field
haibun

На Яна,
която знае вече всички тайни.

To Yana,
who already knows all the secrets.

Хайбун

Съвременният хайбун най-често се определя като комбинация от проза и хайку поезия. Прозата може да бъде написана в какъвто и да е стил (от притча до фентъзи, често с тенденция към стихотворение в проза), но трябва да отговаря на критериите на хайку естетиката. Това означава, най-общо, пределна изчистеност и простота, конкретна образност, пестеливост на изразните средства, избягване на абстракциите и излишните „украси“ на речта. Всяка дума е натоварена с дълбоко значение и многословието е недопустимо. Интелектуалните размисли не се приемат добре, както и директно споделените идеи. Подобно на хайку, прозата действа с внушения чрез образи и кратки истории без коментар, които обикновено съдържат скрита глобална метафора. Заглавието е много важно и често подкрепя метафората на творбата.

Особено внимание се обръща на отношението между прозата и хайку. Стихотворението не е илюстрация на прозата. Понякога то може да повтаря идеята, но с изящството на поезията. Мно-

го често връзката е отместена толкова много, че на пръв поглед включеното хайку изглежда съвсем откъснато от текста на разказа. Целта е да се стимулира въображението на читателя, за да се открият по-дълбоки връзки и сложни отношения. Хайку стихотворението може да засилва скритата емоция, да подчертава темата в прозата по неочакван начин и от различен ъгъл, а може и да се противопоставя на някаква идея, която се долавя в прозата, като издига цялата композиция на по-високо ниво.

Хайбунът е фина и изтънчена литература. Ако хайку поезията е изкуство на дълбоките внушения и едва загатнатите връзки, хайбунът работи на още едно ниво в тази посока.

Определението за хайку е в сила и за хайбуна: този текст не е прозрение, споделено от автора, а покана към читателя да постигне свое собствено просветление.

Л. Б.

Haibun

Contemporary haibun is most often defined as a combination of prose and haiku poetry. Prose may be written in any style (from parable to fantasy, often tending towards prose poem), but must meet the criteria of haiku aesthetics. This means, in general, ultimate brevity and simplicity, concrete imagery without abstraction and unnecessary figures of speech. Every word is very important, and verbiage is unacceptable. Intellectual reflections are avoided as well as directly shared ideas. Like haiku, haibun prose works with inspiration through images and short stories without comment, and usually contains a hidden global metaphor. The title is very important and often associated with the work's metaphor.

The connection between prose and haiku is particularly important. The poem is not an illustration of prose. Sometimes it can repeat the idea of prose, but with the grace of poetry. Very often, the link has been shifted so much that at first glance it seems to be quite

detached from the narrative text. The aim is to stimulate the imagination and sensibility of the reader to find deeper relationships and complex connections. The embedded haiku can enhance the hidden emotion, support the theme of the prose in unexpected ways and from a different point of view, and perhaps oppose an idea that is perceived in the prose, raising the entire composition to a higher level.

Haibun is subtle and sophisticated literature. If haiku poetry is an art of deep suggestions and barely hinted relations, haibun works on a deeper level in that direction.

The definition of haiku can also be applied to haibun: this piece is not an insight shared by the author, but an invitation to the reader to achieve his own enlightenment.

L. B.

Разстояния

между звездите невидими звезду

Дълбокото звездно небе. Гледаме го без да различаваме звезди и планети, близки и далечни слънца. Без да знаем дали едва забележимите звезди са много малки или огромни, но много далечни. Или дори вече мъртви. Някъде сред всичко това сме и ние, с една малка и незначителна, но близка звезда.

слънчозледова нива
слънцето е пуснало
корени в небето

Distances

between the stars invisible stars

The deep starry sky. We look at it without distinguishing stars and planets, nearby and distant suns. Without knowing if the barely visible stars are very small or huge, but very distant. Or even dead. Somewhere among all that, we are, with a small and insignificant but close star.

sunflower field
the sun rooted
in the sky

Спирала

Събуждам се късно в това неделно утро в самото начало на зимата. Някъде свири радио. Чувам бодра мелодия, но не разбирам текста. Постепенно долавям само думите: „всичко започва от днес... всичко започва от днес...“ Дръпвам пердето. Вали сняг. Първият сняг за тази зима. Синът ми е станал и вече играе навън. Навярно е валило през цялата нощ, защото всичко е покрито – дърветата, малката полянка пред входа, пейките. Светът е като новороден. Песента още не е свършила и приятният женски глас се опитва да ме убеди: „всичко започва от днес... всичко започва от днес...“

отново сняг
колко са пораснали
стъпките на сина ми

Helix

I wake late on that Sunday morning in the very beginning of winter. A radio plays somewhere. I hear a jolly melody but don't understand the text. A little later I grasp only the words: "everything begins from today... everything begins from today..." I draw the curtains. It is snowing. The first snow that winter. My son has gotten up and is playing outside. It has probably been snowing all night because everything is covered – the trees, the lawn in front of the door, the benches. The world is as if newly born. The song is not over yet and the pleasant woman's voice tries to pursue me: "everything begins from today... everything begins from today..."

snow again
how much my son's footprints
have grown

Слънчево затъмнение

Тази снимка разделя семейния албум на две. Направена е в двора, пред къщата. Майка ми, сестра ми и аз. Баща ми очевидно е зад фотоапарата. Аз и сестра ми сме на девет и седем години. Разликата във възрастта ни почти не личи. Приличаме си много – русокоси и слаби, с еднакви летни рокли и със смешни тъмни очила. Майка ми е без очила. Очите ѝ огряват притъмнялата градина.

Малко по-рано сме гледали слънчево затъмнение. За мен и за сестра ми това е първото затъмнение. Дали са ни специални очила. Никога няма да забравя това, което съм видяла. *Черна сянка пълзи по слънцето, докато го покрие до половината. Слънцето е разделено на две. Остава да грее само едната половина. Другата е черна, с красив ореол от светлина.*

Аз още не знам, че само след седмица лекарите ще открият тежката болест на сестра ми. Още не знам, че тя ще прекара много месеци в болница и че борбата за живота ѝ ще става все по-трудна. Не знам, че това е последната снимка на майка ми, преди очите ѝ да помръкнат и да останат завинаги тъжни.

Млечният път...
децата които си отиват
преди да пораснат

Solar Eclipse

This photo divides the family album in two. My mother, my sister and me. We are in the yard, in front of the house. My father is apparently behind the camera. My sister and I are around seven and nine years old. The difference in the age is almost invisible. We look very much alike – blond and slender, wearing summer dresses and huge funny sunglasses. My mother is without glasses and her shining eyes illuminate the darkened garden.

A little earlier we watched the solar eclipse. It was the first eclipse for me and for my sister. We were given special glasses. I never forgot what I saw. *A black shadow was creeping over the sun till it covered half of it. The sun was split in two. Only one half remained shining. The other was black with a beautiful halo of light.*

I don't know yet that only in a week the doctors will find out my sister is seriously ill. I don't know she will spend many months in the hospital and the struggle for her life will become more and more difficult. I don't know this will be the last picture of my mother before her eyes lose their light and remain sad forever.

Milky Way...
children who never grew up
passing there